

Медичний Університет

Газета виходить з 24 червня 1928 року

№1-2 (2791-2792)

П'ятниця,
29 січня 2010 року

Ціна договорна

ГАЗЕТА КОЛЕКТИВУ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Газета нагороджена срібною медаллю Всеукраїнського конкурсу «Вища школа»

■ ГРАНТИ ■

Розпорядженням Президента України за №263 від 2009 р. «Про призначення грантів Президента України для обдарованої молоді на 2010 рік» з метою реалізації значущих творчих проектів у соціальній та гуманітарній сферах призначено на 2010 рік гранти Президента України для обдарованої молоді: асистенту кафедри фтизіатрії та пульмонології **Дмитру Олександровичу Бутову** на реалізацію проекту «Органозберігаюча фармакотерапія хворих на деструктивний туберкульоз» – 68 тис. 40 грн, аспіранту кафедри патоморфології **Михайлу Сергійовичу Мирошниченку** на реалізацію проекту «Патологічна анатомія серця при затримці внутрішньоутробного розвитку» – 68 тис. 697 грн.

*Вітаємо молодих науковців
та їх керівників, бажаємо нових успіхів!*

■ СТИПЕНДІЯ ■

Студентка V курсу II медичного факультету **Таравнєх Діана Шакер** у 2009-2010 навчальному році отримала стипендію Харківського міського голови «Обдарованість».

Діана Таравнєх – друга зліва в I ряду

Діана бере активну участь у громадському та науковому житті університету, є членом Студентської наукової спілки та оргкомітету ISIC, учасник наукових конференцій, автор наукових робіт.

*Вітаємо Діану й з чимо нових
перемог та досягнень!*

ЧИТАЙТЕ В НОМЕРІ:

Всесвіт людини відкривається ще до народження. Таким першим Всесвітом є вагітна жінка – Мати.

стор. 4

■ НАУКОВА СЕСІЯ ■

ПРИОРИТЕТИ РОЗВИТКУ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ НАУКИ

Привітання ректора

Акторова промова
А. Я. Циганенка

взаємодії мікроорганізмів – збудників гнійно-запальних захворювань» проголосив Почесний ректор ХМУ академік **А. Я. Циганенко**. З доповідями виступили лауреати Державної премії України в галузі науки і техніки за 2009 р. професор **Ж. Д. Семидоцько**:

«Нефрологія реальності перспективи» та професор **І. А. Криворучко**: **«Панкреатит: проблеми діагностики та хірургічного лікування»**.

Напередодні була проведена міжвузівська конференція молодих науковців і студентів **«Медицина третього тисячоліття»**, де було заслушано багато цікавих доповідей, які за своєю актуальністю, теоретичною та практичною значущістю відповідали найвищим вимогам до наукових робіт. У рамках наукової сесії відбулося урочисте нагородження переможців конференції – молодого покоління науковців, які символізують майбутнє нашого університету й нашої країни, майбутнє української та світової медицини.

Доповідь
І. А. Криворучко

Доповідь Ж. Д. Семидоцької

■ КОНФЕРЕНЦІЯ ■

МЕДІЦИНА ТРЕТЬЕГО ТЫСЯЧЕЛЕТИЯ

19 января 2010 года в рамках научной сессии ХНМУ состоялась конференция студентов и молодых ученых «Медицина третьего тысячелетия». В ходе работы конференции на 13 секциях были заслушаны 174 устных и представлены 49 стендовых докладов, посвященных актуальным проблемам современной медицины.

Засідання секції медгенетики

Приятно отметить, что конференция прошла на межвузовском уровне – в ее работе участвовали студенты и молодые ученые научно-исследовательских институтов и вузов, причем не только медицинских. Очень интересные доклады, которые получили высокую оценку, представили студенты-иностранцы, обучающиеся в нашем университете.

В этом году было проведено открытое и демократичное обсуждение докладов и распределение мест с учетом в первую очередь мнения студентов и молодых ученых. Каждый из присутствующих в зале получил специальный бланк с бальной оценкой докладов. Места и номинации распределялись по общей сумме баллов.

Все участники конференции получили сертификаты, лучшие научные работы были награждены дипломами I, II и III степеней.

Молоді науковці

Нагородження переможців

пеней, а также поощрительными дипломами в специальных номинациях: ораторское искусство, социальная значимость исследования, оригинальное решение научной проблемы, лучшая презентация и лучший стендовый доклад. Был издан сборник тезисов работ молодых ученых и студентов.

О. Васильєва, председатель Совета молодых ученых
Н. Завгородня, председатель Совета студенческого научного общества

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ МОЛОДИХ УЧЕНИХ

13 січня 2010 року на кафедрі внутрішньої медицини №2, клінічної імунології і алергології Харківського національного медичного університету відбулася науково-практична конференція молодих учених, присвячена пам'яті академіка Любові Трохимівни Малої.

Привітання учасників конференції

У вступному слові проректор з наукової роботи професор В.В. М'ясоедов підкреслив той значний внесок, який академік Л.Т. Малая зробила у світову терапевтичну науку, у справу виховання майбутніх лікарів та підготовку висококваліфікованих фахівців. Він також нагадав, що Любов Трохимівна вперше в Україні запровадила новий напрямок у медицині – ультразвукову диагностику внутрішніх захворювань, коли ще не було

жодного ЕХОкардіографа, а лише окрім повідомлення про такий метод у закордонних виданнях. Декан II медичного факультету професор В.О. Ольховський у своєму вітанні учасникам конференції говорив про цілеспрямованість, бачення нових перспектив, енергію, з якою Любов Трохимівна відкривала Інститут терапії АМН України, що зараз носить її ім'я, про безмежну відданість справі науки й виховання студентів, якими вона жила щодня. У своєму виступі завідувач кафедри внутрішньої медицини №2, клінічної імунології і алергології ХНМУ професор П.Г. Кравчун висвітлив життєвий шлях і наукову діяльність свого вчителя, вдумливого ученого, глибокої й надзвичайно цікавої людини. Зі словами пам'яті й подяки звернулася до учасників конференції головного лікаря 27-ї міської клінічної лікарні доцент О.В. Ломакіна, яка також підкреслила не тільки значущість даної конференції для послідовників Л.Т. Малої, але й її необхідність для практичної охорони здоров'я, оскільки дозволяє здійснити рекомендувати нові розробки медичної

науки широкому колу лікарів. Вона та-кож відзначила, що діючий колектив кафедри внутрішньої медицини №2, клінічної імунології і алергології й зараз примножує традиції, закладені академіком Л.Т. Малою.

Учні й послідовники Любові Трохимівни виступили з цікавими доповідями з різних актуальних питань кардіології, ще раз підтвердили свою високу кваліфікацію й рівень наукових досліджень: були озвучені останні дани з питань патогенезу артеріальної гіпертензії/хронічної серцевої недостатності, рекомендовані нові методи діагностики й запропоновані сучасні підходи до лікування багатьох кардіологічних захворювань.

Конференція збагатила практичну медичину новими поглядами на діагностику й лікування серцево-судинних захворювань.

Після засідання учасники конференції та адміністрація ХНМУ вшанували пам'ять і поклали квіти до підніжжя пам'ятника академіку Л.Т. Малій на кладовищі.

А.М. Шелест, професор кафедри внутрішньої медицини №2, клінічної імунології і алергології

КАЛЕНДАР ЮВІЛЕЙНИХ ДАТ ВИДАТНИХ УЧЕНИХ (СІЧЕНЬ-БЕРЕЗЕНЬ 2010)

Вільгельм Федорович Дрейсіг (1770-1819) – 240 років з дня народження першого завідувача кафедри загальній та спеціальної патології і терапії Харківського університету (1805).

Володимир Терентійович Зайцев (1930-1999) – 80 років з дня народження лауреата Державної премії і заслуженого діяча науки України, завідувача кафедри госпітальної хірургії, директора ХНДІ загальної та невідкладної хірургії (5 березня).

Іван Федорович Зеленев (1860-1918) – 150 років з дня народження завідувача кафедри шкірних та венерич-

них хвороб (1894-1911), видавця й редактора першого в Росії спеціального журналу «Русский журнал кожных и венерических болезней».

Микола Пилипович Толочинов (1840-1908) – 150 років з дня народження видатного акушера-гінеколога, завідувача кафедри акушерства та жіночих хвороб Харківського університету (1885-1903).

Микола Михайлович Фрішман (1890-1944) – 120 років з дня народження відомого педіатра, завідувача кафедри, автора унікальної книги «Эпидемический цереброспinalный менингит у грудных детей».

Марк Мойсейович Цехновіцер (1890-1945) – 110 років з дня народження видатного мікробіолога академіка АМН СРСР, засłużеного діяча науки УРСР, завідувача кафедри мікробіології 1-го ХМІ (1935-1942), одного з ініціаторів впровадження вакцини БЦЖ у практику імунізації в СРСР, першого організатора виробництва цього препарату в Україні (6 лютого).

Юрій Дмитрович Шульга (1920-2002) – 90 років з дня народження заслуженого діяча науки і техніки УРСР, завідувача кафедри пропедевтики внутрішніх хвороб №2 (1960-1980), фундатора харківської нефрологічної школи (21 березня).

НАУКОВА РОБОТА ХНМУ

ПІДСУМКИ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ В 2009 РОЦІ

Наукова діяльність університету була й залишається підґрунттям якісної підготовки висококваліфікованих фахівців на дипломному та післядипломному етапах навчання, розв'язання актуальних завдань медичної теорії та практики, ідентифікації і визначення ХНМУ науковою спільнотою на теренах нашої країни та за її межами. 18 грудня 2009 року на засіданні вченої ради ХНМУ були розглянуті підсумки наукової діяльності колективу нашого університету визначені головні завдання університетської науки на 2010 рік.

У центрі уваги ректорату в 2009 р. було вдосконалення фінансового, матеріально-технічного й кадрового забезпечення, організаційних зasad наукової діяльності, інтеграція наукової та навчальної підготовки фахівців.

Серед здобутків минулого року необхідно зазначити збільшення обсягів бюджетного (2573 тис. грн у 2009 році) та позабюджетного (1973 тис. грн) фінансування наукової діяльності, обладнання на базі ЦНДЛ найсучаснішої ПЛР-лабораторії, здатної якісно й кількісно визначати ГМО, проводити мікробіологічні дослідження; завершення реорганізації колегіальних органів із планування та контролю за якістю виконання НДР та дисертаційних робіт: створено апробаційні ради з попередньою експертизою дисертаційних робіт та наукову координаційну раду, які разом із науковими проблемними комісіями, комісією з етики та біоетики, комісією з перевірки первинної документації орієнтовані на підвищення якості наукового продукту з маркою ХНМУ.

У 2009 році колектив університету виконував 9 науково-дослідних робіт, фінансованих за рахунок коштів держбюджету, та 36 ініціативних (пошукових) НДР. План НДР на 2010 рік передбачає виконання 11 робіт за рахунок коштів держбюджету та 37 ініціативних (пошукових) НДР.

За результатами виконання НДР у 2009 році подано 36 пропозицій для включення до реєстру галузевих нововведень, видано 6 методичних рекомендацій, 15 інформаційних листів. За кількістю поданих нововведень кращими в 2009 році стали кафедри фармакології (6), патоморфології (5), інфекційних хвороб (3), офтальмології (3).

Співробітники університету в 2009 році зробили 158 (проти 94 у 2008 р.)

доповідей на зарубіжних наукових форумах, 952 доповіді (проти 842 у 2008 році) – на українських наукових форумах, 98 – у країнах СНД. За кількістю доповідей, зроблених на зарубіжних наукових форумах, кращими в 2009 році були кафедри патоморфології, психіатрії, хірургії №1, судової медицини та основ права, внутрішньої медицини №3, медичної генетики, офтальмології, пропедевтики педіатрії №1.

Протягом останніх років спостерігається тенденція до збільшення кількісних показників друкованої наукової продукції. Так, авторами нашого університету минулого року видано 29 наукових монографій, 1016 статей у наукових виданнях та 1192 тези доповідей.

У Харківському національному медичному університеті та за його участю в 2009 році було проведено 26 наукових форумів, 12 з яких внесено до державного реєстру.

Винахідницьку діяльність у звітному році характеризують наступні цифри: отримано 75 патентів, направлено 84 заявки. За кількістю отриманих патентів на корисні моделі кращими в 2009 році були наступні кафедри: хірургії №1 – 2, педіатрії №1 та неонатології – 6, офтальмології – 5, внутрішньої медицини №2 і клінічної імунології та алергології – 4, пропедевтики внутрішньої медицини №1 – 4, ортопедичної стоматології – 4, фармакології та медичної рецептури – 4, патоморфології – 4, урології, нефрології та андрології – 3, медицини невідкладних станів, анестезіології та інтенсивної терапії – 3.

Велику увагу в 2009 р. було приділено підготовці науково-педагогічних кадрів. Наприкінці 2009 року в університеті навчалися 3 докторанти, 74 очних та 53 заочних аспіранти, 59 магістрантів, 69 клінічних ординаторів.

Співробітники університету захистили та подали до спеціалізованих вчених рад 12 докторських та 57 кандидатських дисертацій. Диплом доктора наук у 2009 р. отримали **Н.М. Андоньєва** (кафедра урології та андрології), **І.А. Гараттій** (кафедра урології та андрології), **В.А. Клименко** (кафедра пропедевтики педіатрії №2), **В.В. Макаров** (кафедра хірургії №1), **В.О. П'ятікоп** (кафедра нейрохірургії), **О.Л. Товажнянська** (кафедра неврології), **Т.О. Чумаченко** (кафедра епідеміології). Хочеться привітати нове докторське поповнення нашого університету й висловити слова подяки науковим консультантам.

Одним із пріоритетів 2009 року була молодіжна наука. Студенти взяли активну участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді за двома спеціальностями: медична генетика, інфекційні хвороби. За результатами щорічного обласного конкурсу «Найкращий молодий науковець Харківщини» 7 співробітників та студентів нашого університету отримали призи (комп'ютери). Завдяки зусиллям студентів і молодих науковців

проведено II Міжнародний науковий міждисциплінарний конгрес – ISIC.

Міжнародне наукове співробітництво також було серед пріоритетів наукової діяльності 2009 року. Співробітники університету брали участь у реалізації 18 (проти 10 у 2008 році) міжнародних дослідницьких проектів, 89 співробітників взяли участь у роботі 61 міжнародного наукового форуму. 15 співробітників ХНМУ стажувалися за кордоном. Співробітництво здійснювалося з 15 (проти 9 в 2008 році) іноземними науковими закладами.

У 2009 році подальший розвиток отримала система бальної оцінки наукової діяльності кафедр. Топ-десята кафедр із найкращим показником наукової активності одного співробітника за результатами 2009 року виглядає наступним чином:

Місце	Кафедра	Кількість балів
1	Хірургії №1	2646,3
2	Внутрішньої медицини №1	2167,9
3	Фармакології	1739,6
4	ПВМ №2	1646,2
5	Медичної генетики	1630,0
6	Епідеміології	1538,0
7	Педіатрії №1 та неонатології	1445,5
8	Урології, нефрології та андрології	1443,3
9	Пропедевтики педіатрії №1	1427,5
10	Патоморфології	1377,0

Свідоцтвом визнання високого наукового потенціалу Харківського національного медичного університету було відзначення наших науковців на державному та регіональному рівнях: ректор університету професор **В.М. Лісовий** став повним кавалером ордена «За заслуги», професори **І.А. Криворучко** та **Ж.Д. Семидоцька** стали лауреатами Державної премії України в галузі науки і техніки, проф. **А.М. Дащук** – стипендіатом обласної стипендії ім. І.І. Мечникова в номінації «Найкращий науковець».

Крім підбиття підсумків 2009 року, на засіданні вченої ради ХНМУ було визнано пріоритети й основні завдання з наукової діяльності в 2010 році. Пріоритетами 2010 року названо фундаментальну науку, розвиток інфраструктури та матеріально-технічної бази наукових досліджень, молодіжну науку та міжнародне наукове співробітництво.

Користуючись нагодою, хочу висловити велику подяку кожному, хто своєю незаспокоєністю й натхненною практикою відкриває нове в такій складній галузі, як медична наука. Найкращих Вам побажань!

В.В. М'ясєдов, проректор з наукової роботи, професор

НАШ ДОСВІД

ДИВОВИЖНІ СЕНСОРНІ ЗДІБНОСТІ ПЛОДА ЯК ОСНОВА ДЛЯ ДОПОЛОГОВОГО ВИХОВАННЯ

Всесвіт людини відкривається ще до народження. Таким першим Всесвітом є вагітна жінка – Мати. Дитина стає людиною зі всіма її особливостями з першого кроку індивідуального онтогенезу – не пізніше моменту зустрічі двох статевих клітин. Уже на третьому місяці вагітності починають розвиватися органи чуттів, протягом шістьох місяців вони удосконалюються і спеціалізуються згідно з тими функціями, які виконують.

Зір у плода тимчасово відсутній, його оточує помаранчевий колір. Відчуття смаку з'являється рано: солодке він поглинає швидко з насолодою, солоне та горке викликає нездоволення. Любов до їжі, яку під час вагітності вживає мама, дитина збереже назавжди. Чутливість плода дуже висока: торкаючись живота вагітної, майбутній батько встановлює довічний контакт із дитиною, а якщо в цю хвилину ще й звертається до неї – взаємна любов забезпечена. Слух дитини, як шлях до мудрості, починає функціонувати дуже рано: внутрішне вухо формується до шостого місяця вагітності.

Виявлено існування вібраційного резонансу між звуком і відповідним хребцем, парасимпатичними й симпатичними гангліями. Марі-Луїза Аучер встановила, що хорові співи покращують стан здоров'я та нервової системи майбутньої матері. У таких вагітних народжуються здорові діти, здатні швидко адаптуватися до різних ситуацій, вони набувають психичної рівноваги.

У випадках, коли батько постійно розмовляє з плодом, після народження дитина впізнає його голос. Ми зіткнулись із цим феноменом в іншій ситуації: якщо під час ультразвукового дослідження лікар розмовляє з дитиною, після пологів вона теж упізнає його голос, а під час дослідження виконує команди лікаря.

Нам вдалося підтвердити ще один феномен: діти впізнають музику й пісні, які вони чули до народження. Ця музика діє як заспокійливий засіб, знімає емоційну напругу. Голос матері, записаний через рідинне середовище, назавжди залишиться для людини чинником величезного позитивного впливу, бо цей голос плід чув усе життя до народження.

Стало відомо, що плід сприймає музичну, яку слухає мати. Йому до вподоби заспокійлива музика Моцарта й Вівальді, а рок-музика так сильно збуджує його, що з'являється висока рухова активність. Постійне слухання музики розвиває музичну обдарованість людини. Під час ТВ-передач про допологове виховання мої слухачі підтверджували цей факт, бо самі слухали музику в нашому Центрі допологового виховання й народили музично обдарованих дітей. Це підтверджує наявність у людини ще до народження процесів безперервної реєстрації і пам'яті. Музика, яку слухає вагітна, збагачує дитину, прикрашає її всесвіт та життя.

Дитина зберігає її сенсорну інформацію і емоції зовнішнього світу завдяки наявності клітинної пам'яті. Психологи та психіатри ви-

явили існування ще одного фактора – якості емоційного зв'язку між матір'ю та дитиною. Любов, з якою вона виношує дитину, думки, пов'язані з її появою, спілкування, що впливає на психіку плода та його клітинну пам'ять – все це формує основні якості індивідуальноті, які зберігаються протягом усього життя дитини.

Відомі дослідники довели існування зв'язку між формуванням патології у плода та сильним стресом, що переживає мати під час вагітності. При стресі надиркові залози починають виробляти специфічні гормони – катехоламіни, які допомагають організму протистояти виниклій загрозі. Ці гормони проникають через плацентарний бар'єр та діють на плід, формують у нього також стан стресу. Проте у плода він значно сильніший та більш пролонгований.

Однак вагітні не повинні занадто переважати з цього приводу, оскільки тут мова йде про супер-стреси, до яких не належить простий тривожний стан. До того ж кожна майбутня мати має захист, який звертється Материнською любов'ю, що допомагає ще ненароджений дитині навіть в екстремальних ситуаціях.

Коли мати відчуває радість та щастя, її мозок продукує «гормон радості» (ендорфіни), які передають плоду стан затишку та радості. Вагітній дуже корисно розвивати в собі стан абсолютної гармонії та внутрішньої свободи, що вона передається майбутній дитині, яка зафіксує цей стан на клітинному рівні. Музика, поезія, співання, малювання та насолода природою допомагають досягнути такого внутрішнього стану й формують у дитині почуття прекрасного. У цьому процесі особливу роль відіграє батько, адже ставлення до дружини, до її вагітності та ненародженої дитини – найважливіші фактори, що формують у цієї дитини відчуття щастя та впевненості, які передаються через спокійну та задоволену матір.

Внутрішньоутробний період розвитку дитини подібний до процесу гальванопластики, тобто мати та дитина взаємодіють як єдиний гальванічний елемент. Якщо майбутня мати знає про це та виключає зі свого життя всі негативні фактори, то вона умовно приносить у своє тіло та розум частину «золотої фольги». У подальшому вона надає дитині, що розвивається, найліпший фізичний матеріал та найякіснішу інформацію на сенсорному та ментальному рівнях.

Жінка може спробувати узвійти ті риси, які вона хоче бачити у своїй дитині. Майбутня мати за допомогою уяви може намалювати картину проявів цих якостей як у дитячому, так і в дорослу віці. Подібна візуалізація – це вплив на підсвідомість з метою її активізації та реалізації в майбутньому житті дитини, яка не повинна бути заходом своєрідної компенсації невдалого життя або амбіцій батьків. Вона є вільною істотою, що має право на власне життя. Головна задача батьків полягає в тому, щоб передати дітям основи загальних високих якостей характеру, які вони зможуть розвивати в майбутньому.

Заняття центру допологового виховання дітей

15 років тому співробітники Харківського спеціалізованого медико-генетичного центру разом із батьками майбутньої дитини взяли на себе партнерські обов'язки – нести ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ за дитину. Світ позначив початок нового життя – не пізніше зустрічі двох статевих клітин майбутніх батьків. З цієї мітті плід, який зародився, уже людина, і ми, генетики, зобов'язані допомагати їй і батькам у всьому: у правильному формуванні її органів і систем та створенні комфортного психологічного оточення. Наше покликання – змусити суспільство усвідомити свою відповідальність за кожне нове життя.

Наш досвід допологового виховання дітей як комплексної позитивної дії на плід, що розвивається, з метою нормалізації всіх процесів утворення органів та систем і створення психологічного комфорту дозволив дійти стійкої гіпотези: допологове виховання – прекрасна база для майбутнього щасливого життя кожного жителя планети.

На сьогодні ми поєднали свій досвід допологового виховання дітей із досвідом Юрія Володимировича Янко – відомого талановитого музиканта, диригента оркестру Обласної філармонії, людини, для якої музика це не тільки сенс життя, а її засіб дарування людям щироти свого серця. 30 січня 2010 року відбудеться перший концерт для вагітних – «Ефект Моцарта». Це незвичайний концерт. Слухачами будуть вагітні зі своїми сім'ями, співробітники Харківського спеціалізованого медико-генетичного центру та Українського інституту клінічної генетики ХНМУ й учні музичних шкіл м. Харкова. Проведена величезна організаційна робота, перш за все, співробітниками Центру, музикантами філармонії, зусилля яких поєднали Т.М. Самоварова і А.Б. Аваков. Саме він спрямував музикантів до нашого досвіду, з яким обіznаний з першої зустрічі з генетиками. Особливі слова подяки висловлюють сьогодні «учні» школи допологового виховання, які народили здорових і обдарованих дітей, тим, хто починав цю роботу в одному з перших у світі Харківському Центрі допологового виховання на базі ХСМГЦ і ХНМУ – Т.В. Новіковій, Г.Р. Гогашідзе, Ю.Б. Гречаніній, Т.Б. Пилипенко. Саме ці лікарі й музиканти добротою своїх сердць відвели біду від бағатого сімей високого генетичного ризику й заклали основу для Харківського тріумфу в галузі допологового виховання. Перші акорди тріумфу ззвучатимуть 30 січня 2010 року в залі оновленої Обласної філармонії.

**О.Я. Гречаніна, чл.-кор. АМН України,
зав. кафедри медичної генетики, професор**

КОНФЕРЕНЦІЯ

XI Сідельниковські читання з педіатрії: акцент на профілактичній роботі дитячого лікаря

Традиційно восени кожного року дитячі лікарі, науковці та освітяни України та країн СНД збираються на Сідельниковських читаннях, щоб вшанувати пам'ять видатного українського вченого-педіатра, члена-кореспондента НАН, АМН України професора Віктора Михайловича Сідельникова та обмінятися думками з найбільш актуальними питань сучасної педіатрії. Цього року читання відбулися 17-18 грудня на базі Запорізького державного медичного університету.

У роботі форуму взяли участь 607 слухачів з 10 областей нашої країни – практичні лікарі, педіатри, спеціалісти загальної практики-сімейної медицини, фахівці різноманітних педіатричних спеціальностей, професори та викладачі вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації МОЗ України, організатори охорони здоров'я. Шість пленарних та секційних засідань конференції, науковий симпозіум охопили 62 доповіді з найбільш важливих сучасних питань педіатричної науки та практики, новітніх лікувально-діагностичних та профілактических технологій в педіатрії. Головну увагу було приділено обговоренню актуальних питань імунопрофілактики грипу та інших інфекційних хвороб у світі та в Україні, проблем виходження новонароджених, які народилися з дуже малою масою тіла, стандартів діагностики, лікування та профілактики найбільш поширеніх хвороб органів дихання й органів травлення у дітей. Про питання серцево-судинної патології доповіли професори Г.С. Сенаторова, В.О. Кондрат'єв та В.М. Буряк. Із зацікавленням учасники конференції прослухали доповідь вихованки Харківської школи педіатрів доцента кафедри педіатрії №1 і неонатології Н.І. Макеєвої, яка ознайомила присутніх із результатами завершеної докторської дисертації, присвяченої питанням патогенезу формування ранніх кардіоваскулярних ускладнень у дітей із хронічним захворюванням нирок.

Программа доповідь В.В. Лазоринця, М.В. Банчука, В.Ф. Москаленка, О.П. Волосовця «Система безперервного професійного розвитку лікарів» викликала великий інтерес аудиторії: лікарі отримали вичерпні відповіді на численні запитання щодо Положення про проведення іспитів на переддестаційних циклах, порядку набору протягом міждестаційного періоду певної кількості балів, положень Етичного Кодексу лікаря України, сучасної просвітницької ролі лікаря в організації профілактичних щеплень тощо.

18 грудня 2009 року відбулася науково-методична нарада «Актуальні питання викладання педіатрії у ВМНЗ III-IV рівнів акредитації МОЗ України», під час якої заслушали доповідь проф. О.П. Волосовця «Сучасні завдання вищої медичної освіти в Україні». Доповідач зосередив увагу слухачів на тому, що в умовах дефіциту педіатричних кадрів на всіх рівнях надання допомоги дитячому населенню, політичної і економічної кризи в країні, вища освіта в Україні потребує подальшого вдосконалення, впровадження новітніх технологій заради виконання стратегічного завдання держави – підготовки висококваліфікованих лікарів-педіатрів. Було також зазначено, що на сучасному етапі важливого значення набуває так званий безпе-

рервний професійний розвиток лікарів – це період їх постійного навчання, підготовки, підвищення кваліфікації і самовдосконалення, що починається після отримання вищої медичної освіти та підготовки в інтернатурі (резидентурі) і триває впродовж усього професійного життя.

На методичній нараді були заслухані звіти завідувачів опорних кафедр педіатрії, затверджені Типова програма з педіатрії та дитячих інфекцій для студентів VI курсу медичних факультетів ВМНЗ III-IV рівнів акредитації МОЗ України, зміст нового підручника для студентів, проведено круглий стіл з актуальних питань викладання педіатрії.

Сідельниковські читання й надалі залишаться щорічними, а вшанування пам'яті видатного вченого, ім'я якого золотими літерами внесено в історію вітчизняної педіатрії, подальше обговорення актуальних питань педіатричної освіти, науки та практики сприятиме покращенню надання медичної допомоги дітям в Україні.

О.П. Волосовець, заст. директора Департаменту кадрової політики, освіти і науки МОЗ України, зав. кафедри педіатрії №2 НМУ ім. О.О. Богомольця, професор

Г.С. Сенаторова, зав. кафедри педіатрії №1 і неонатології, професор

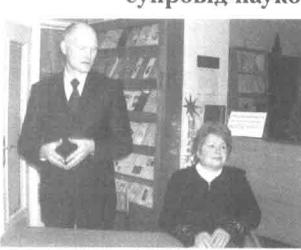
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ХНМУ

Семінар-презентація «Інформаційно-бібліотечний супровід наукових досліджень»

24 грудня 2009 року Наукова бібліотека провела черговий семінар-презентацію «Інформаційно-бібліотечний супровід наукових досліджень» для молодих науковців університету.

Відкрила семінар директор бібліотеки І.Ш. Іванова. Зі вступним словом до присутніх звернувся проректор з наукової роботи професор В.В. М'ясоєдов. Керівник служби інтелектуальної власності доцент Т.Г. Євтушенко, завідувачі відділів Наукової бібліотеки Т.Б. Павленко, Т.О. Хицун, С.А. Чарченко, заступник директора бібліотеки І.В. Киричок представили до уваги учасників інформаційні ресурси бібліотеки університету, можливості доступу до англомовних баз даних, патентних ресурсів, додаткові послуги. Завідувач кафедри соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я професор В.А. Огнєв як співавтор презентував новий підручник «Біостатистика», написаний відповідно до кредитно-модульної системи навчання.

У семінарі взяли участь понад 50 науковців (асpirанти, лікарі-інтерни, клінічні ординатори та ін.) з різних кафедр університету. Наприкінці семінару всі бажаючі змогли ознайомитися з постійно діючою виставкою літератури «На допомогу науковцю», переглянути нові надходження до фонду бібліотеки за листопад-грудень, отримати консультації щодо пошуку інформації тощо.

Бібліотечна рада

29 грудня 2009 року відбулося засідання Бібліотечної ради з оновленням складом, яку очолив проректор з наукової роботи професор В.В. М'ясоєдов (наказ ректора № 497 від 20.11.2009). Були присутні проректори університету, помічник ректора, завідувачі кафедр та інших структурних підрозділів, професори, доценти, голова координаційної ради студентського самоврядування та провідні фахівці бібліотеки (усього 19 осіб). Були розглянуті наступні питання: основні підсумки роботи Наукової бібліотеки в 2009 році та завдання на 2010 рік, електронні ресурси НБ: електронний каталог і створення університетського репозитарію, участь НБ в асоціації «Інформатіо-консорціум» (БД EBSCO), обговорення та затвердження плану ювілейних заходів до 90-річчя бібліотеки університету (2010 рік), а також поточні справи. Бібліотечна рада затвердила роботу бібліотеки в 2009 році та напрями її діяльності на 2010 рік, план заходів до 90-річчя Наукової бібліотеки в 2010 році. На засіданні було ухвалено рішення організувати робочу групу з членів Бібліотечної ради та представників зацікавлених підрозділів університету щодо створення університетського репозитарія, за результатами роботи групи подати пропозиції ректорові університету. Також Бібліотечна рада вважає доцільним продовжувати участь НБ в асоціації «Інформатіо-консорціум» та придбати доступ до баз даних EBSCO на 2010 рік.

I.В. Киричок, заст. директора НБ

До відома співробітників і студентів ХНМУ:

Наукова бібліотека ХНМУ продовжує безстрокову добровільну акцію «Зробіть свій внесок у майбутнє – подаруйте книгу бібліотеці». Ваші праці, матеріали конференцій, художня та інша література з власних зібрань поповнять фонд бібліотеки університету.

Чекаємо на Вас!

**СЛОВНИК
МАЛОЖИВАНИХ
СЛІВ І ТЕРМІНІВ**

Рубрику веде проф.
В.О. Коробчанський

Акцентована активність (від лат. accentus – наголос) – тип поведінки ризику, яка виникає як результат компенсації на тлі суб'єктивного перебільшення цінності оточуючих індивідуумів подій. А.а. може проявлятися в надмірному захопленні працею, грою, сексом та ін., що суттєво обмежує розвиток особистості в галузі духовного буття (див. Аддикція).

Акцентуована особистість (від лат. accentus – наголос) – людина з окремими дисгармонійними рисами характеру, коли глибина даної дисгармонії не досягає ступеня психопатії. Поняття введено німецьким психіатром К. Леонгардом для визначення крайнього варіанту норми.

ПАТЕНТ

**Співробітниками ХНМУ
одержано патенти на такі
винаходи та корисні моделі:**

1. Способ прогнозування перебігу сальмонелозу у дітей. Автори: С.В. Кузнецов, С.В. Москаленко.

2. Способ прогнозування ефективності терапії ІАПФ у хворих з помірно артеріальною гіпертензією. Автори: Ібрагім Муса Манік, В.Д. Бабаджан.

3. Способ проведення загальної анестезії у літніх пацієнтів із щелепно-лицовою патологією. Автори: А.А. Хижняк, М.Д. Бітчук, Ю.В. Волкова, О.П. Шетілов.

4. Способ оцінки якості відбиткового матеріалу. Автори: В.П. Голік, І.В. Філатов, С.В. Черняєв, Ю.І. Довгопол, І.В. Янішен, С.П. Шкляров.

5. Способ призначення монотерапії пролонгованими гіпотензивними засобами хворим на метаболічний синдром. Автори: О.Я. Бабак, О.М. Біловол, Г.Д. Фадеєнко, Н.М. Клименко, В.І. Молодан, В.Д. Немцова, О.В. Степанова, О.Б. Тверетянов, Ю.М. Шапошнікова, В.В. Школьник.

6. Способ судово-медичної оцінки давності плям крові на паперових носіях. Автори: О.Д. Боягіна, В.О. Ольховський, П.А. Кацуловський.

7. Матеріал для виготовлення відбитків «Стомальгін-Об». Автори: В.П. Голік, І.В. Філатов, С.В. Черняєв, Ю.І. Довгопол, І.В. Янішен.

8. Способ хірургічного лікування поперекових радикулоістмій, обумовлених сектвестровими грижами міжребцевих дісків. Автори: В.І. Сінітій, Г.А. Якимів, В.Ю. Свіриденко, В.В. Воробйов, Ю.О. Бабалян.

9. Способ кількісного визначення вмісту антигену в біологічних тканинах. Автори: Г.І. Губіна-Вакулик, І.В. Сорокіна, В.Д. Марковський, О.В. Кихтенко, Л.С. Купріянова, Р.В. Сидоренко.

10. Способ діагностики II стадії гетерохромного циклуту Фукса. Автори: М.В. Панченко, М.О. Федорченко, О.М. Панченко, Н.В. Якубович, М.М. Самофалова, Л.В. Головченко, К.О. Внукова.

11. Способ лікування забою міокарда у хворих з травмою. Автори: А.А. Хижняк, Н.В. Баранова, Ю.В. Волкова.

12. Способ визначення ступеня імунологічної недостатності. Автор: О.М. Чернишова.

13. Способ встановлення ризику розвитку серцево-судинних ускладнень у дітей, хворих на цукровий діабет I типу. Автори: Г.С. Сенаторова, Н.В. Шульга, О.О. Ріга, Г.Р. Муратов, Т.В. Лутай.

Т.Г. Євтушенко, керівник служби інтелектуальної власності ХНМУ

К 100-ЛЕТИЮ СОЗДАНИЯ ЖЕНСКОГО МЕДИЦИНСКОГО ИНСТИТУТА

**О ПРОБЛЕМЕ ВЫСШЕГО МЕДИЦИНСКОГО
ОБРАЗОВАНИЯ ДЛЯ ЖЕНЩИН В НАЧАЛЕ ХХ ВЕКА**

Харківське медичне общество приобрело высокую репутацию прогрессивной организации благодаря созданию лечебницы и больницы, научно-практических учреждений – Пастеровского, Химико-микроскопического и Бактериологического институтов, «Харьковского медицинского журнала», превратившегося ныне в солидное издание «Международный медицинский журнал» и др. Среди несомненных заслуг Харьковского медицинского общества особое место занимает организация высшей школы – Женского медицинского института в 1910 г.

Созданию Женского медицинского института предшествовал ряд событий, вызвавших резонанс не только в Харькове, но и в стране. Как известно, впервые женщины России получили возможность приобрести высшее медицинское образование в 1872 г., когда при Николаевском госпитале Медико-хирургической академии в Санкт-Петербурге были открыты высшие медицинские курсы для женщин. По окончании их женщины получали звание ученої акушерки и ограниченные права – разрешение лечить только женские и детские болезни и работать акушерками. В 1882 г. курсы были закрыты. Женщины, стремившиеся получить медицинское образование, вынуждены были ехать за границу и учиться там. В тот период существовало правило, по которому лица, имевшие иностранный диплом, должны были сдать экзамены на право медицинской практики в одном из российских университетов. Это правило в равной степени касалось как женщин, так и мужчин.

Принимались такие экзамены и в Харьковском университете. В книге «Медицинский факультет Харьковского университета за первые 100 лет его существования (1805-1905)» приведены такие данные: в 1897 г. испытательная комиссия Харьковского университета присвоила звание лекаря первой женщине, в следующем году это звание получили еще две женщины, в 1901 г. их было 11, в 1903 г. – 18 и в 1904 г. – 7. Эти женщины не учились в

—ГРАМОТА

За сумлінну плідну працю, високий професіоналізм, відданість справі Почесною грамотою Харківського національного медичного університету нагороджено зав. кафедри хірургії №2 професора І.А. Криворучка.

За участь у фіналі конкурсу на краще виконання пісень іноземними мовами в рамках молодіжної акції «Об'єднаймося зі світом – розмовляємо іноземними мовами» грамотами нагороджено студентів Елізавету Думчеву (ІІІ мед. ф-т, І курс), Ольгу Тучіну (ІІІ мед. ф-т, І курс), Прохора Костя (ІІІ мед. ф-т, V курс).

За I місце в змаганнях XVII спартакіади серед студентів ВНЗ III-IV рівнів акредитації з легкої атлетики Харківської області (штовхання ядра) нагороджено студентку ІІ мед. ф-ту, І курсу Вікторію Корж.

Харькове, а только сдавали экзамены на звание лекаря.

Из-за огромной потребности во врачах в Российской империи Министерство народного просвещения начало предпринимать определенные шаги к решению проблемы высшего медицинского образования для женщин. В 1898 г. вышло распоряжение министра о присвоении права государственной службы женщинам-врачам. В следующем, 1899 году, был подготовлен проект о том, чтобы уравнять в правах женщин-врачей с врачами-мужчинами. Медицинский факультет Харьковского университета, обсудив присланый проект, признал его недостаточно разработанным и поручил комиссии в составе профессоров П.А. Ясинского, Ф.М. Опенховского и М.Д. Пономарева рассмотреть и дополнить его. Факультет одобрил дополненный проект и передал его ректору для дальнейшего прохождения по инстанциям.

Медицинский факультет не отказался от мысли о приеме женщин вольнослушательницами в университет. Но это предложение не было реализовано до начала революции 1905-1907 гг. Под влиянием революционных событий Совет Харьковского университета принял решение о приеме женщин на все факультеты в качестве вольнослушательниц. Совет исходил из того, что в уставе и изданных министерством правилах о допуске в университет посторонних слушателей речь идет о лицах без указания на их пол. Поэтому Совет Харьковского университета в начале осеннего семестра 1905 г., обсудив возможность положительного ответа на полученные от женщин прошения, принял толкование правил в пользу женщин.

На медицинском факультете Харьковского университета состоялся прием женщин в 1905, 1906 и 1907 гг. Но реакция, наступившая после поражения революции, снова поспешила закрыть перед женщиными недавно открывшиеся двери университетов. В 1908 г. циркуляром Министерства народного просвещения прием женщин в университеты был прекращен.

Начавшие учиться в университете женщины добились разрешения от Министерства народного просвещения дослушать курс до конца. К чести профессоров Харьковского университета следует отнести, что они активно поддержали вольнослушательниц в их ходатайстве, отметив, что женщины более добросовестно относятся к учебе и демонстрируют лучшие знания, чем студенты-мужчины.

(Продолжение следует)

З.П. Петрова, доцент каф. соціальної медицини, організації і економіки здравоохранення

ДО 205-РІЧЧЯ УНІВЕРСИТЕТУ

Історія виникнення університетського клінічного містечка

Початок 90-х років XIX століття. Більше 90 років існує в Харкові університет. Старі будівлі клінік у центрі міста, тісні та похмурі, не відповідають навіть найбільш скромним вимогам науки та потребам викладання. На це неодноразово звертали увагу професори-клініцисти, у тому числі й керівник хірургічної клініки В.Ф. Грубе.

Офтальмологічна клініка

Терапевтична клініка

Нарешті у 1896 році з'являються перші чотири клініки, що започаткували університетське клінічне містечко (нині Харківська обласна клінічна лікарня). Досить цікава історія їх будівництва.

17 жовтня 1887 року неподалік від Харкова на станції Борки сталася катастрофа з імператорським потягом, в якій загинуло було поранено багато осіб з обслуговуючого персоналу. Це був сірий холодний день. Йшов дощ, дув пронизливий осінній вітер, постраждалі знаходилися на залізничній колії і чекали на допомогу. Першим на місце катастрофи прибув професор медичного факультету В.Ф. Грубе разом із кваліфікованими помічниками й студентами, а також достатньою кількістю перв'язувального матеріалу та антисептиків для оброблення ран. Прибулі швидко й на високому рівні надали медичну допомогу пораненим і перевезли їх у факультетську хірургічну клініку. Через два дні імператор Олександр III разом із членами своєї родини відвідав хворих і подякував професорові за висококваліфіковану пра-

Клініка акушерства й жіночих хвороб

Хірургічна клініка

цю. Крім того, він звернув увагу на вкрай нездовільний стан клініки. Вільгельм Федорович доповів царю про те, що питання будівництва нових клінік, які дуже потрібні університету, не вирішується протягом багатьох років. Післядовівід професора В.Ф. Грубе Олександр III дав вказівку виділити кошти на побудову нових клінік. Було вирішено збудувати їх на університетській землі пі Сумському шосе.

У 1896 році відбулося відкриття нових клінік: терапевтичної, хірургічної, акушерсько-гінекологічної та офтальмологічної. Фонд ліжок в університетських клініках збільшився з 93 до 168, тобто у 1,8 рази. Історична справедливість вимагає підкреслити, що побудова нових клінік Харківського університету відбулася завдяки особистому авторитету та наполегливості професора Вільгельма Федоровича Грубе. Нині в трьох з них, як і раніше, лікують хворих, навчають студентів-медиків.

Ж.М. Перцева, директор Народного музею історії ХНУМУ

МОЛОДИЙ НАУКОВЕЦЬ

Уже декілька десятиліть основним науковим напрямком кафедри патоморфології є перинатальна патологія, яку ще в 60-90 роках минулого сторіччя започаткували професори Г.Л. Дерман і А.Ф. Яковцов. Ідея, запропоновані в 70-х роках А.Ф. Яковцову, були досить високо оцінені в нашій країні, про що свідчить надання А.Ф. Яковцові та В.І. Грищенку премії АМН СРСР за дослідження антенатальної загибелі плода.

Життєві орієнтири

Свої перші кроки в науці я зробив як член наукового гуртка на кафедрі патоморфології, коли почав вивчати вплив тютюнопаління батьків на стан серцево-судинної системи дітей. Під час навчання в магістратурі я продовжив працювати в цьому напрямку. Тепер виконую дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук: «**Патологічна анатомія серця при затримці внутрішньоутробного розвитку**» під керівництвом професора В.В. Гаргіна.

Ідея взяти участь у конкурсі на здобуття гранту Президента України для обдарованої молоді виникла ще на початку 2009 року. Порадившись зі своїм науковим керівником професором В.В. Гаргіним та проректором з наукової роботи професором В.В. М'ясоедовим, підготував відповідний па-

ЛУЧШИЙ СТУДЕНТ МЕСЯЦА

ЗНАЕТ, ЗАЧЕМ ЖИВЕТ

Умные, ясные глаза, открытая улыбка, некоторое смущение – не помешаю? – и полная готовность к общению вот прямо сию минуту, с этого места: у двери преподавательской, в аудитории, на улице при случайной встрече.

Познакомьтесь: это **Кало Мохамад** из Ливана. Он учится на факультете по подготовке иностранных студентов на V курсе, но я знаю его первокурсником, когда он пришел к нам на кафедру и сразу покорил всех преподавателей своим обаянием. Я говорю не о внешнем впечатлении, а о том, которое складывается о человеке в процессе общения: обаянии ума, личности.

В свои 20 с небольшим лет Мохамад мыслит философски, воспринимая медицину как систему, не допускающую потери ни одного из звеньев. Поэтому ему нравится все, с чем соприкасается его ум, и он не знает определенно, чем станет заниматься в будущем.

– Очень нравится гистология. – Пауза. – И микробиология, и генетика. – Снова размышление в глазах. – Очень нравится урология. Я бы хотел заниматься урологией... Или педиатрией? Да, детские инфекции меня очень интересуют...

Я разговаривала с его преподавателями. Все они видят в нем неординарную личность, у которой впереди большое будущее.

Медицина вошла в его жизнь и определила распорядок, стиль раз и навсегда. Все подчинено высокому стремлению постичь тайны науки. «Все медики прошлого были философами», – говорит Мохамад, – поэтому я считаю философию очень важной наукой, которая учит мыслить. Она помогает понять, как великий человек в своем могуществе хозяина жизни и как беспомощен он в болезни. Если врач не может помочь медикаментозно, то он может проявить человечность в словах, жестах, дружеской улыбке.

Это тоже помощь».

Как оказалось, Мохамад увлекается языками (владеет четырьмя), документальным кино, фотографией и еще многим другим. И все успевает.

Не романтик, реалист. Живет не вспышках. Знает, зачем живет.

І.В. Запорожець, старший преподаватель кафедри язикової підготовки іностранных граждан

КОЛОНКА ПСИХОЛОГА

Самопознание по-японски

Каждый день мы с любопытством смотримся в зеркало, с интересом рассматриваем собственные фотографии, подолгу размышляем над совершенными нами поступками, планируем, анализируем, мечтаем, принимаем

или не принимаем себя – то есть живем с собой всю жизнь и, казалось бы, должны знать себя любимых вдоль и поперек!

Однако парадокс человека заключается в искреннем и глубоком интересе к собственной личности, который он проносит через всю жизнь. «Кто Я?», «Каков Я?», «Хорошо ли Я себя знаю?» – задается вопросом каждый, совершая попытки выйти за пределы собственной личности и получить объективный ответ. Именно поэтому, находясь свободную минутку, мы с удовольствием проходим психологический тесты в глянцевом журнале или в Интернете, даже если результат для нас предсказуем.

Японский психолог **Исаму Сайто**, профессор университета Ресё, создал уникальную психотехнику, которая может помочь любому человеку развить навыки самопознания не в тестовой, но в приятной игровой форме. В ней нет многочисленных вопросов и однозначных результатов. **Кокология** (от япон. kokoro – «душа», «внутренний мир» и греч. «логия» – изучение) – именно так называется это неакадемическое направление психологии. Специализируется оно на текстах, стимулирующих воображение и заставляющих читателя дорисовывать (дополнять) какую-либо картину, визуальную или логически. Задания очень просты и могут выполняться как самостоятельно, так и с партнером или в компании близких друзей.

Пройти тест вы сможете в следующем номере газеты

Е.В. Дмитриенко,
психолог учебно-научного центра ХНУ

22 СІЧНЯ – ДЕНЬ СОБОРНОСТІ УКРАЇНИ

«Одна, єдина, нероздільна, вільна, самостійна Україна»

Ці слова Миколи Міхницького – керівника революційної Української партії (РУП, 1900 р.), автора програмної доповіді «Самостійна Україна» – визначили назву виставки, яку відкрито в Науковій бібліотеці Харківського національного медичного університету до Дня соборності України.

На виставці можна ознайомитися з відповідною літературою, дізнатися про історичне минуле нашої держави, непростий шлях до самостійності та єдності України. Українознавець С. Рудницький у книзі «Чому ми хочемо самостійної України?» розглядає питання, чому ми, українці, прагнемо самостійності України, які чинники сприяють процесам становлення, зміцнення й розвитку української державності, а які гальмують її. Академік Рудницький, багаторічний в'язень ГУЛАГу, обґрунтував геополітичне зародження та становлення самостійної суверенної Української держави.

«Соборна Україна» Т. Олесюка – це збірник творчої спадщини члена Центральної Ради. Він містить наукові

розвідки та спомини, що друкувалися раніше в діаспорі, а також історію національно-визвольної боротьби Українського народу в 1917–1921 рр.

Привертає увагу праця П. Сергієнка «Соборна Україна: від ідеї до життя», де автор аналізує поняття «соборність», розглядає шляхи розбудови соборної України на різних історичних етапах.

Виставка книжкових видань зацікавить кожного, хто небайдужий до історичного минулого України, розвитку національних традицій та становлення національної української ідеї.

В. Захаревич

БЛАГОДІЙНІСТЬ

Прийшов час бажань...

Усі ми ще з дитинства любимо Новий рік, віримо в казку й магію цього свята. А коли годинник вибиває дванадцятий удар, заплющуюмо очі і, якось по-дитячому, загадуємо бажання. І знову напередодні Нового року ми завітали до Куп'янської школи-інтернату для розумово відсталих дітей, щоб зробити їм подарунок.

Діти були святково та незвичайно одягнуті, у залі височіла величезна ялинка, яку малеча прикрашала власноруч. Прикраси були скрізь: у коридорах і кабінетах, аби всі відчували себе зачішеною й по-домашньому. Усе віяло казкою, бо ж готувалися зустрічати Новий рік. Ще більш святкового й гарного настрою додали наші подарунки, куплені та зібрані II медичним факультетом. Захопленню та подиву не було меж. Керівництво дитячого будинку вкотре переконалося, що студенти Харківського національного медичного університету не байдужі до чужої біди, дуже дякували за приїзд студентському колективу та всьому медичному університету в особі проректора з навчально-педагогічної роботи проф. І.В. Летіка.

Вдячні погляди учнів – найцінніше в нашій поїздці.

Ніхто не повинен бути самотнім і покинутим у свято, а особливо діти! Заплющуйте очі – прийшов час бажань.

До нових зустрічей!

Анна Степаненко, II мед. ф-т, II курс, 15 гр.

АФГАНСЬКА ВІЙНА

Війна... Цесловонадовгозалишається в серцях і викликає безліч думок і жалю. З болем згадуємо Першу та Другу Світові війни, які пронеслися колись нашими землями, домівками й душами, скільки крові та сліз пролилося... А потім у голові з'являється спогад і про жорстоку війну в Афганістані.

Коли людина помирає заради своєї країни – це подвиг, а коли гине на чужій землі заради того, аби допомогти, вберегти й дати надію на мирне життя – це безсмерття.

25 грудня 2009 року в Палаці спорту відбувся концерт, головною ідеєю якого було донести, що пам'ять про загиблих на війні в Афганістані має жити, ніхто не

Пам'ять має бути вічною...

повинен бути забутим. На честь загиблих героїв звучали поеми, які кожним рядком закарбували у вічності їхні подвиги. Лунали пісні про біль та брехню, жорстокість та непотрібність тієї війни. Зачитувалися листи матерів, яких так часто не отримували сини – чи то не дійшли, чи тому, що були загублені, просто лежали десь на фронті в пілюзі, а кожне слово віяло надією та турботою важких материнських сердець.

Усі учасники заходу розуміли безглуздість подібного кровопролиття й погодилися, що такої війни вдруге допустити не можна. Організатори ще раз наголосили, що Україна – миротворча країна, продемонстрували кліп про пе-

ребування українських солдат в Іракі та Югославії з миротворчими акціями.

Завершили вечір дуже цікаві та майстерно виконані виступи різних бойових шкіл, учасниками яких були хлопці та чоловіки різного віку. Вони виступали під гаслом: «Боротьба, як стимул до інтелектуального та фізичного росту, але не імпульс до насильства».

Враження від почутого та побаченого залишається надовго в пам'яті, а девіз заключної частини концерту має стати дорожевказом для кожного, аби жодних війн та кровопролиття наша держава більше не бачила.

Анна Степаненко, II мед. ф-т, II курс, 15 гр.

МУЗЫКАЛЬНАЯ СТРАНИЧКА

СЕМЕН СТЕПАНОВИЧ ГУЛАК-АРТЕМОВСКИЙ (1813-1873)

На благодатной почве украинской народной музыки расцвел талант известного композитора и певца С. Гулака-Артемовского. Родившись в семье сельского священника, Гулак-Артемовский должен был пойти по стопам отца, но семейную традицию нарушила всепоглощающая тяга мальчика к музыке. Поступив в 1824 г. в Киевское духовное училище, Семен начал успешно заниматься, но очень скоро богословские предметы ему наснули, и в аттестате ученика появилась такая запись: «способностей хороших, ленив и преленив, успехов малых». Разгадка проста: все внимание и время будущий музыкант отдавал пению в хоре, почти не появляясь на занятиях в училище, а позже – в семинарии. Звонкий дискант маленького певчего заметил ценитель хорового пения, знаток отечественной певческой культуры митрополит Евгений (Болховитиков). Вскоре Семен начал петь в митрополичьем хоре Софийского собора в Киеве, а затем – в хоре Михайловского монастыря. На практике юноша постигал многовековую традицию хоровой музыки.

В 1838 г. пение Гулака-Артемовского услышал М. Глинка, под руководством которого за короткий срок он прошел школу всестороннего музыкального развития и вокального обучения. Глинка видел в молодом музыканте исполнителя партии Руслана в своей опере «Руслан и Людмила». Современник так описывал его пе-

ние: «Голос был свежий и огромный; но ни малейшей манеры и слова выговаривал отчаянно... Досадно было, хотелось восхищаться, а смех пронимал». Его прогрессивные художнические убеждения окрепли в творческом общении с кругом друзей Глинки – художником К. Брюлловым, писателем Н. Кукольником, музыкантами Г. Ломакиным, О. Петровым и А. Петровой-Воробьевой. Тогда же произошло знакомство с выдающимся украинским поэтом-революционером Т. Шевченко, перешедшее в верную дружбу.

Вокальное и композиторское дарование молодого музыканта расцвело благодаря длительной поездке в Париж и Италию, предпринятой стараниями Глинки при финансовой поддержке мецената П. Демидова в 1839-41 гг. Успешные выступления на оперной сцене Флоренции открыли Гулаку-Артемовскому дорогу на императорскую сцену в Петербурге. С мая 1842 до ноября 1865 г. певец бесменно был в составе оперной труппы. Он выступал не только в Петербурге, но и в Москве (1846-50, 1864-65), гастролировал также в провинциальных городах – Туле, Харькове, Курске, Воронеже. В 1865 г. вследствие потери голоса Гулак-Артемовский покинул сцену и провел последние годы в Москве, где его жизнь была весьма скромной и уединенной.

Сочинения Гулака-Артемовского отличают тонкое чувство театральности и верность родной музыкальной стихии – украинскому фольклору. Большинство из них прямо связано с театральной и концертной деятельностью автора. Так появились романсы, обработки украинских песен и оригинальные песни в народном духе, а также крупные музыкально-сценические произведения – вокально-

хореографический дивертисмент «Украинская свадьба» (1852), музыка к собственной комедии-водевилю «Ночь накануне Иванова дня» (1852), к драме «Разрушители кораблей» (1853). Наиболее значительное творение Гулака-Артемовского – комическая опера с разговорными диалогами «Запорожец за Дунаем» (1863) – удачно сочетает в себе добродушный народный юмор и героико-патриотические мотивы. Спектакль раскрыл разные грани дарования автора, который написал и либретто, и музыку, а также выступил в главной роли. Петербургская критика отметила успех премьеры: «Г-н Артемовский показал свой блестящий комедийный талант. Его игра была исполнена комизма: в лице Карася он отобразил верный тип запорожца». Композитору удалось так живо передать щедрую мелодичность и зажигательную танцевальную моторику украинской музыки, что порой его мелодии неотличимы от народных, потому они популярны в Украине наравне с фольклором. Рецензент газеты «Сын отечества» писал: «Главная заслуга г-на Артемовского состоит в том, что он положил начало комической опере, доказав, как хорошо она могла бы привиться у нас, и в особенности в народном духе, он первый ввел на нашей сцене родной нам комический элемент... И я уверен, с каждым представлением успех ее будет расти».

Опера Гулака-Артемовского и сегодня привлекает внимание слушателей как живое, сценически привлекательное произведение. Искрометную, национально-колоритную оперу можно услышать на сцене ХАТОБа им. Лысенко.

Ольга Лапина, студкор

ДЕНЬ СТУДЕНТА

25 січня
все прогресив-
нє студентство
святкує Тетянин
день, або День
студента. Це
свято запровад-
жене на честь
Великомучениці

Тетяни, дочки заможного римлянина, яка прийняла смерть за християнську віру та добродинність. Саме 25 січня 1755 року імператриця Єлизавета підписала «Указ про заснування в Москві університету й двох гімназій». День ангела православних Тетян набув нового змісту, тепер це свято стали відзначати не лише віруючі, але й студенти, а Свята Тетяна вважатися покровителькою студентів, і з Тетяни-мучениці перетворилася на Тетяну університетську.

Традиційно Тетянин день широко святкує студентство. Це чудова нагода відволіктися від навчання й поринути у веселощі, радісне святкування та пустощі. Неофіційним студентським святом цей день став ще в середині XIX сторіччя. Саме в цей час закінчувалися іспити й починалися канікули, які й відзначали студенти. Незважаючи на те, що історія свята сягає своїм корінням у давні часи, традиція відзначати цей день живе й понині. Студентська братія влаштовуvala

ТЕТЬЯНИН ДЕНЬ – СВЯТО СТУДЕНТІВ

пишні гуляння понад сто років тому, і в ХХI сторіччі так само гучно й весело відзначають свято молодості, прагнення до знань, завзяття та оптимізму.

Студенти медичного коледжу Харківського національного медичного університету шанують і обов'язково святкують цей день. Традиційно готовують привітання всім студентам і Тетяnam, які застлуховуються на святковому концерті. Поздоровлення різнопланові: нагородження за активну участю у студентському житті коледжу, за активну громадську позицію, успіхи в навчанні, досягнення в спорті, за кращу студентську групу, жартівлівчастушки, побажання, газети з привітаннями. Обов'язково в святковому концерті беруть участь викладачі коледжу, готовують декілька веселих жартів, що демонструють ставлення студентів до навчання або реакцію викладачів на їх навчання. Багато сміху й привітань лунає у святковий день. І це, мабуть, правильно, адже студентські роки – найкращі, що згодом згадають як найяскравішу сторінку свого життя, своїх колишніх друзів по студентській лаві, суворих і лояльних викладачів, директора коледжу та його заступників як колоритні постаті чудових студентських часів.

Тетянин день – це свято молодості, свято тих, хто зберігає в душі вогонь творчості та жагу знань, прагнення пошуку та відкриттів.

**Радості Вам, талановитим, натхненним,
наполегливим, працьовитим і не дуже,
веселим і серйозним, різним, але рідним
студентам і педагогам усіх поколінь,
надії, щастя та здоров'я!**

Т.В. Хропаль, методист медколеджу ХНМУ

ОТВЕТЫ НА КРОССВОРД:

По горизонтали: 1. Витамин. 2. Микро-
граф. 3. Пилиоля. 4. Липома. 5. Лого-
пед. 6. Раствор. 7. Бурсит. 8. Трахея. 9.
Гематома. 10. Геморрой. 11. Этазол. 12. Гер-
пес. 13. Амнезия. 14. Глухота. 15. Хирург.
16. Мазок. 17. Гастрит. 18. Паратиф.

По вертикали: 1'. Аллопат. 2'. Глос-
цит. 3'. Каллус. 4'. Герпес. 5'. Дизентерия. 6'.
Ревматолог. 7'. Стеноз. 8'. Акушер.
9'. Отиатр. 10'. Лекарь. 11'. Да-
зарет. 12'. Глухота.

Алло, зрудити!

Так случилось, что в ответах на опубликованные в «Медичному університету» кроссворды, лидерство захватила кафедра микробиологии, правда, став единственным лидером. Мы задумались о том невероятном факте, что в ХНМУ перевелись «умники и умницы». Но этого не может быть, потому что этого не может быть никогда!

Зрудити, проснитесь, вспомните о своих амбициях и составьте достойную конкуренцию микробиологам!

ЛИТЕРАТУРНОЕ НАСЛЕДИЕ

Кто он?

Кто мчится,
кто скакет
такой молодой,
противник мыла
и в контрах с водой?
Как будто
окорока ветчины,
небритые щеки
от грязи черны.
Разит –
и грязнее черных ворот
зубною щеткой
нетронутый рот.
Сродни
шевелюра
помойной яме,
бумажки
и стружки
промеж волосьями;
а в складках блузы
безвременный гроб
нашел
энергично раздавленный клоп.
Трехлетнего пота
журчащий родник
проклеил
и выгрязнил
весь воротник.
Кто мчится,
кто скакет
и брюки ловит,
держащиеся
на честном слове?
Сбежав
от повинностей
скушных и тяжких,
за скакуном
хвостятся подтяжки.
Кто мчится,
кто скакет
резво и яро
по мостовой
в обход тротуара?
Кто мчит
без разбора
сквозь слякоть и грязь,
дымя по дороге,
куря
и плюясь?
Кто мчится,
кто скакет
виденьем крылатым,
трамбуя
встречных
увесистым матом?
Кто мчится,
и едет,
и гонит,
и скакет?
Ответ –
апельсина
яснее и кратче,
ответ
положу
как на блюдце я:
то мчится
наш товарищ докладчик
на диспут:
«Культурная революция».

B. Маяковский, 1928 г.

РОЖДЕСТВЕНСКОЕ ВОЛШЕБСТВО

Напишите сказку

Вчера сидела у окна и ревела. Зависть так обняла, что сил не хватало от нее избавиться. Смотрела на проходящие мимо влюбленные пары. У всех есть половинка. Даже мой кот Маська завел себе подружку Лелю из соседнего подъезда. Скоро Леля окотится.

Что ж это – ты одна? Может, ты не такая, как все?
Зависть подступала.

Среди всех прохожих выделилась одна девушка. Она медленно шла, словно никуда не спешила. Ее, наверное, никто не ждет. И когда она поравнялась с лавочкой, у нее вдруг разорвался пакет – и на снегу оказались пару килограммов апельсинов. Подбегал молодой человек и помог собрать фрукты. Потом они вместе пошли в одну сторону. Может, у них случится любовь.

Вчера был праздник Крещения. Собралась нагадать суженого. Нужны были свечи и зеркало. Но в тот вечер во всем доме отключили свет. Пошла на кухню искать свечи. Не нашла. И ни одного зеркала в доме. Так и расплакалась у окна из-за пустяка. Ведь так хотелось найти и обрести любовь. Наутро увидела на столе зеркало, в кухонном шкафу лежали свечи.

А может, и не стоило гадать? Ведь это все колдовство, а оно добрым, белым никогда не бывает.

– Дочка, тут тебя спрашивают.

У двери стоял молодой человек:

– Извините, я девушку ищу, с которой вчера познакомился у вашего дома. Вижу, что это не вы.

Он собрался уходить, а я подумала, может, он и не ошибся, придя ко мне. Сказку не нужно ждать или искать. Нужно самому ее написать.

– Стой... те. А давай ты познакомишься со мной? Я Вера.

– Дмитрий...

Марина Мартынова

КЛУБ ВЕСЕЛИХ ТА КМІТЛИВИХ

ВЕЧІР ГУМОРУ ТА СМІХУ

23 грудня в Харківському національному медичному університеті відбулися змагання команд Клубу веселих та кмітливих на Кубок ректора. Серед учасників були команди «Позитивчик» (медичний коледж ХНМУ), «Дети хирурга» (І мед. ф-т), «Кіндесюрприз» (ІІІ мед. ф-т), «Епідемія смеха» (ІV мед. ф-т), «С приветом!» (зібрана команда університету). Кожен колектив відрізнявся іскрометним гумором і заряджав глядачів веселим настроєм та позитивним поглядом на життя. Журі, до складу якого увійшли знані «квнщики» нашого міста, гідно оцінило гру учасників змагань: переможцем стала команда «С приветом!», на ІІ місці – «Дети хирурга», на ІІІ – «Кіндесюрприз». Вечір гумору та сміху завершив святковий новорічний концерт, під час якого Дід Мороз вручив переможцям грамоти та подарунки.

Журі конкурсу

Команди KVK

ЕДИМ ПО-СТУДЕНЧЕСКИ

РАССОЛЬНИК ІЗ КОНСЕРВОВ

Берем 1 банку лосося в собственном соку... Ой, извините за неподобающие мечты! Берем, пardon, 1 банку кильки или бычков в томатном соусе, 4 соленых огурца, головку репчатого лука, 2 морковки, 3 картошки. Овощи измельчаем, бросаем в воду, варим минут десять, потом кидаем содержимое банки консервов и готовим еще минут десять.

При подаче на стол в тарелки положите маслины, оливки, каперсы и кусочек лимона (если таковые найдете в своих запасах). В принципе – и без них голод не тетка...

БЫСТРЫЕ ЧЕБУРЕКИ

Если нашлось или случайно купилось 150–200 г мясного фарша, смешать его с мелко порубленным чесноком (3 зубчика), натертными на мелкой терке 2 луковицами, нарезанной петрушкой (при ее наличии) и двумя ложками майонеза.

В 1 стакан холодной соленой воды

(1/3 чайной ложки соли) всыпать муку и быстро замесить тесто как для вареников. Раскатать, порезать на большие квадраты, положить фарш, свернуть квадраты по диагонали и зашпилить. Жарить в масле. Перед подачей смазать остатками майонеза после случайного убывания его для утоления соло желудка во время приготовления чебуреков.

ЖАРЕНЫЕ БАНАНЫ

Бананы на рынке можно добыть гриев по шесть (кожура в крапинку, это самые вкусные). Нарезать купленный изыск колечками толщиной около 5–7 мм, запанировать в муке с небольшим количеством соли – и на сковородку с разогретым сливочным маслом (в конце концов, сойдет и родное-популярное подсолнечное). Обжарить с двух сторон до золотистой корочки. При еде пальцы держать подальше от зубов.

Л.А. Силаєва, зам. зав. редакційно-издательским отделом

■ НОВЫЙ ГОД ШАГАЕТ ПО ПЛАНЕТЕ ■

День Первого января целует Нигерию...

Новый год является одним из важнейших праздников и широко отмечается в Нигерии. Праздник приносит радость всем людям, независимо от возраста, касты и вероисповедания. Нигерийцы – христиане, они празднуют с большой

пompой и великолепием. Одна из главных традиций в Нигерии – возносить молитвы в полночь. Люди собираются в церквях и других религиозных центрах и при ударе часов возносят молитвы за плодотворную жизнь и просят благословения на год вперед. Затем они загадывают желания и обмениваются любезностями между собой.

Посещение магазинов и ресторанов также входит в народные традиции Нового года в Нигерии. Торговые центры и супермар-

кеты предлагают скидки на различные товары. Рестораны и кафе предлагают специальные деликатесы по этому случаю. Местные жители, а также туристы приезжают в бары, пабы иочные клубы, чтобы весело провести вечер. В Нигерии Новый год – это время для развлечений и праздников. Одна из главных традиций – маскарады. Люди, в основном мужчины, одеваются в элегантные исторические или сказочные костюмы и танцуют на улицах. Маскарады проводятся, чтобы принести счастье, истребить силы зла и распространить послание любви, надежды и мира.

В небольших городах и деревнях помимо маскарада проводятся другие культурные мероприятия: концерты, танцевальные, спортивные соревнования, жонглирование, стрельба из лука и многое другое. Некоторые жители празднуют Новый год в шикарном ресторане или встречают первый рассвет года в горах.

День Первого января целует Нигерию и желает ей счастья и процветания.

Орге Олуварджоба Джегеде Джошуа,
II курс, 11 гр. (англ.),
Нигерия

Если бы я был Дедом Морозом... (сон в Новогоднюю ночь)

Много лет назад, когда я был еще совсем малышом, утро каждого Нового года начиналось для меня с подарка под елочкой, который оставлял Дед Мороз. Позже, став старше, я начал догадываться, что роль Деда Мороза для меня играла моя мама. Помню свое страшное разочарование, когда я понял, что главный детский символ Нового года – это просто сказочный персонаж, и на самом деле Деда Мороза нет. А недавно вдруг задумался о том, что бы сделал, если бы сам был всемогущим Дедом Морозом?

Итак, этап первый... Развеял бы сложившийся стереотип длиннобородого старика в очках и красном тулупе. Удобные джинсы и теплый свитер подойдут гораздо больше! А еще лучше перенести празднование Нового Года на лето или, в крайнем случае, на конец мая. Снегурочку, пожалуй, оставил бы – с ней веселее! Но тоже переодел бы во что-то посовременнее, ну и оленей заменил бы на хороший немецкий автомобиль... И вперед! Счастье дарить! Ну, а если серьезно...

Этап второй – волшебство начинается... В первую очередь – «мир во всем мире»: я прекратил бы войны и уничтожил все оружие на Земле. Затем решил бы проблему голода и неизлечимых болезней. А в Новый год – каждому человеку дарил бы исполнение самой заветной мечты, но с маленьким условием: «чтобы Ваша мечта никому не принесла вреда»... Поправил бы «здоровье» окружающей природы... и... Да! Сделал бы в Харькове дороги! (но это так, мечты).

Но ведь почти все эти чудеса вполне реальны. Этого можно достичь самостоятельно и без помощи новогодней магии. Ведь в каждом из нас уже есть Дед Мороз, который при желании мог бы сделать чудесные подарки своим родителям, любимой женщине, детям и друзьям. Ведь дорог не сам подарок – дорогое внимание! Поэтому каждый из нас может сделать этот мир чуточку счастливее! Нужно просто очень захотеть...

Александр Неселевич,
стомат. ф-т, I курс, 12 гр., Израиль

Вместо елки – цветущие ветви персика или мандарина

Во Вьетнаме, как и в других странах, Новый год – самый большой и веселый праздник. Отмечают его обычно в феврале, когда становится теплее и цветы персика так красиво цветут вокруг. В этот праздник люди одеваются народные костюмы, гуляют по улицам, площадям и паркам. В доме каждой семьи в углу гостиной стоит не елка, а ветви персика или мандарина – символы новой счастливой и богатой жизни.

Перед Новым годом все члены семьи вместе готовят большой нарядный пирожок, который называется «Бан Чын». Я не знаю точно когда появилась эта традиция, но уверен, что она является одной из самых древних во Вьетнаме.

В это время взрослые часто дарят детям подарки, конфеты, деньги. А дети приходят к родителям с подарками и пожеланиями. Потом вся семья вместе обедает. На улицах проводятся концерты, народные игры, все радуются и смеются.

Приезжайте к нам во Вьетнам и ощутите праздничный дух. Я уверен, что вы никогда не забудете этот праздник!

By Хоанг Шон
мед. ф-т, I курс, 26 гр.,
Вьетнам

ЮВІЛЯРИ

У січні цього року святкують ювілей співробітники університету: зав. каф. неврології **Ірина Анатоліївна Григорова**, доцент каф. дитячих інфекційних хвороб **Тетяна Григорівна Вовк**, асистент каф. фізіології **Валерія Марлестівна Криворучко**, асистент каф. внутрішніх та професійних хвороб **Євгенія Павлівна Маслова**, асистент каф. гістології, цитології та ембріології **Людмила Олександровна Зайченко**, ст. диспетчер деканату з підготовки іноземних студентів **Олена Іванівна Трикоза**, лаборант каф. радіології та радіаційної медицини **Валентина Миколаївна Масалітіна**, ст. лаборант каф. хірургії №1 **Таїса Василівна Солонець**, кондитер їадальні **Галина Дмитрівна Кальченко**, зав. кафедри фізіології **Валерій Гаврилович Самохвалов**, зав. кафедри хірургії №2 **Ігор Андрійович Криворучко**, головний енергетик **Микола Іванович Молоко**, сторож головного корпусу **Рафаель Фаритович Башмаков**, сторож студентського гуртожитку №2 **Микола Васильович Гейда**.

Прийміть від колективу ХНМУ щирі вітання
й побажання міцного здоров'я,
щастя, тепла й затишку в родинному колі,
благополуччя й добробуту.

Bітаємо!

МОВОЮ ФОТО

Манявський скіт... Сховище високої духовності

Велич

Корали Атлантичного океану

Солодкий сон до народження

Довіра

Авторські фото **О.Я. Гречаній**

«Медичний університет»

Реєстраційне свідоцтво ХК № 193 від 29 червня 1994 р.

Засновник – Колектив Харківського національного
 медичного університету.

Газета виходить два рази на місяць

Адреса редакції: 61022, Харків, пр. Леніна, 4.

Гол. корпус, 5 поверх, тел. 707-73-60

e-mail: redakt@knuu.kharkov.ua

www.knuu.kharkov.ua

Підписано до друку 29.01.2010. Формат 60 x 90/4.

Папір офсетний. Гарнітура Pragmatica. Друк офсетний.

Умов. друк. арк. 4. Обл.-вид. арк. 4,5.

Тираж 500 прим. Зам. №0129-01.

Видання підготовлено та надруковано

у ТОВ ВПЦ «Контраст».

61166, м. Харків, пр. Леніна, 40,

т. (0572) 719-49-13, 717-76-51

Реєстраційне свідоцтво ДК № 178 від 15.09.2000
За точність викладення фактів відповідальність несе
автор. Рукописи не рецензуюмо й не повертаємо. Точка
зору авторів публікацій може не збігатися з позицією
редакції. Передruk лише з дозволу редакції газети.

Редактор В. Захаревич

Коректори М. Тарасенко, Н. Дубська,
Е. Рубцова